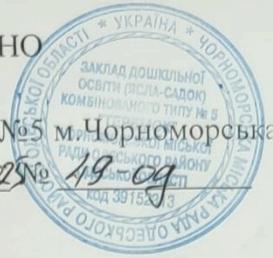

СХВАЛЕНО

рішенням педагогічної ради
від 29.08.2025 протокол № 1

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом ЗДО №5 м. Чорноморська
від 29.08.2025 № 19/04

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

комунальної організації
закладу дошкільної освіти (ясла-садок)
комбінованого типу №5 «Теремок»
Чорноморської міської ради
Одеського району Одеської області
на 2025/2026 навчальний рік

м. Чорноморськ
2025 р.

ЗМІСТ

Вступ-----	3
1. Програми, за якими здійснюється освітній процес-----	4
2. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати-----	--4-5
3. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, логічна послідовність їх вивчення-----	6-9
3. Форми організації освітнього процесу-----	9-10
4. Система внутрішнього забезпечення якості освіти-----	11-12
5. Завдання освітньої програми-----	12
5.1. Формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини-----	12
5.2. Виховання елементів природодоцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля-----	13
5.3. Утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини-----	13
5.4. Розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей-----	14
6. Комплексні та парціальні освітні програми-----	15

Вступ

Освітня програма закладу дошкільної освіти (ясла-садок) комбінованого типу № 5 «Теремок» Чорноморської міської ради Одеського району Одеської області є обов'язковим документом, який розроблено відповідно до вимог статті 33 Закону України «Про освіту», статті 23 «Про дошкільну освіту», Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція) та Конвенції Нової української школи.

Освітня програма закладу дошкільної освіти зорієнтована на цінності та інтереси дитини, урахування вікових можливостей, збереження дитячої субкультури, взаємозв'язок усіх сторін її життя та створення умов для соціально-емоційного благополуччя й адаптації кожної дитини в тому числі з особливими освітніми потребами (ООП) в соціумі дорослих та однолітків шляхом засвоєння культурно-комунікативних засобів спілкування та передбачає набуття дитиною компетентностей визначених Базовим компонентом дошкільної освіти. Освітня програма є основою для складання річного плану ЗДО (ясел-садка) комбінованого типу № 5 «Теремок» Чорноморської міської ради Одеської області.

1. Освітній процес здійснюється за наступними програмами:

- «Дитина»(оновлена). Освітня програма для дітей від 2 до 7 років (кер. проєкту Огнев'юк В. О., наук. ред. Бєленька Г. В. Та ін.) (Лист МОН від 23.07.2020 № 1/11-4960);
- «Розквіт». Програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом. (за. заг. ред. Т.В.Скрипник)(рекомендовано МОН України. лист від.04.04.2013р.№1/11-6544)
- «Скарбниця моралі» (лист МОН України від 25.07.2014 №14.1/12-Г-1359)(авт.Лохвицька Л.В.)
- «Дошкільнятам — освіта для сталого розвитку». Парціальна програма для закладів дошкільної освіти (Лист ІМЗО від12.02.2019 № 22.1/12-Г-46);
- «Казкова фізкультура». Парціальна програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (авт.: Єфименко М. М.) (Лист ІТЗО від 09.07.2019 № 22.1/12-Г-627);
- «Моя країна - Україна». Парціальна програма з патріотичного виховання для дітей старшого дошкільного віку; авторський колектив - Н. Гавриш, О. Косенчук, Т. Піроженко
- «Корекційна робота з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення». Навчально-методичний посібник (авт.Трофименко Л. І.) (Наказ МОН України від 29.04.2016 № 476).
- Комплексна програма соціально-емоційного розвитку та психосоціальної підтримки дітей дошкільного віку «Думай на рівних» від всеукраїнського фонду «Крок за кроком» за підтримки міжнародної неприбуткової організації «THINK EQUAL».

2. Загальний обсяг навантаження та очікувані результати

Освітній процес в ЗДО будується на відповідному програмно-методичному забезпеченні та представляє єдиний комплекс освітніх компонентів для досягнення вихованцями результатів навчання (набуття компетентностей) визначених Базовим компонентом дошкільної освіти, чинними освітніми комплексними та парціальними програмами, рекомендованими Міністерством освіти і науки України.

З метою реалізації Базового компонента дошкільної освіти, вищезазначених програм та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України від 20.04.2015 року № 446 «Про затвердження гранично допустимого навчального навантаження на дитину у закладах дошкільної освіти різних типів і форм власності» у 2025/2026 навчальному році в ЗДО загальний обсяг тижневого навантаження за віковими групами становитиме:

Орієнтовні види діяльності за освітніми напрямками	молодшого віку (3-4 роки)	середнього віку (4-5 роки)	старшого віку (5-6 (7) років)
Ознайомлення із соціумом «Дитина в соціумі»	1	1	2
Ознайомлення з природним довкіллям «Дитина у природному довкіллі»	1	1	2
Художньо-продуктивна діяльність (музична, образотворча, театральна тощо) «Дитина у світі мистецтва»	4	4	4
Логіко-математичний розвиток «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»	1	1	2
Розвиток мовлення «Мовлення дитини»	1	1	2
Особистість дитини «Здоров'я та фізичний розвиток дитини»	2	2	2
Загальна кількість занять на тиждень	10	10	14

Навчання дітей у формі занять починається з 3-го року життя. Тривалість навчання упродовж організованої пізнавальної діяльності однієї дитини або окремої групи дітей відповідає таким вимогам: 3-й рік життя — 2 заняття до 15хв., 4-й рік життя — 2 заняття — до 20 хв., 5-й рік життя — 2 заняття до 25 хв. 6-й рік життя — 2 заняття - 30хв.

Тривалість одного заняття:

- у молодшій групі — не більше 15 хвилин;
- у середній не більше 20 хвилин;
- у старшій - 25 хвилин.

У середині та наприкінці занять, що потребують високого інтелектуального напруження чи статичної пози дітей проводяться фізкультурні хвилини. Тривалість перерв між заняттями становить не менше 10 хвилин. Заняття, які потребують підвищеної пізнавальної активності, проводяться переважно в першу половину дня та у дні з високою працездатністю (вівторок, середа), вони чергуються з заняттями з музичного виховання та фізкультури.

Реалізація освітньої програми сприяє проведенню інтегрованих занять. Тривалість інтегрованого заняття може дещо збільшуватись за рахунок постійної зміни різних видів дитячої діяльності (на 5, 10, 15 хвилин відповідно в молодшій, середній, старшій групах), проте інтегроване заняття може замінити всі інші, крім

занять з фізичної культури й музичного виховання. Щоденно проводиться одне інтегроване заняття для закріплення набутих дітьми знань і умінь у різних видах діяльності протягом дня. Виконання домашніх завдань від дітей педагогами ЗДО не вимагається.

Фізичне виховання дітей складається з: ранкової гімнастики; занять фізичною культурою; рухливих ігор та ігор спортивного характеру; фізкультурних хвилин під час занять, фізкультурних пауз між заняттями; фізкультурних комплексів під час денної прогулянки. Визначаючи обсяг рухової активності дітей, враховується стан їхнього здоров'я психофізіологічні особливості.

Результат освітньої роботи — дошкільна зрілість дитини та її психологічна готовність до систематичного навчання у школі:

- сформованість самосвідомості, адекватної ідентифікації себе зі своїм «Я»;
- уміння співвідносити свої бажання, можливості та прагнення до здійснення мети діяльності;
- здатність уявляти себе в минулому, теперішньому, майбутньому часі;
- орієнтуватись у своїх правах і обов'язках.

2. Перелік, зміст, тривалість і взаємозв'язок освітніх галузей, логічна послідовність їх вивчення

Відповідно до Базового компоненту дошкільної освіти у ЗДО визначено зміст і структуру освітнього процесу за інваріантною складовою.

Інваріантна складова змісту дошкільної освіти сформована на державному рівні і є обов'язковою. Інваріантну частину змісту освіти систематизовано відповідно до Базового компонента дошкільної освіти за освітніми напрямками: «Особистість дитини», «Дитина в соціумі», «Дитина у природному довкіллі», «Дитина у світі культури», «Гра дитини», «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі», «Мовлення дитини».

Зміст освітнього процесу в ЗДО у 2025/2026 навчальному році спрямований на формування та розвиток компетентностей вихованців відповідно до освітніх напрямів Базового компонента.

Освітній напрям «Особистість дитини»
Передбачає формування позитивного образу «Я», створення бази особистісної культури дитини, її активної життєдіяльності. Виховання в дитини позитивного ставлення до зовнішності, формування основних фізичних якостей, рухових умінь, культурно-гігієнічних, оздоровчих навичок та навичок безпечної життєдіяльності. На кінець дошкільного періоду життя в дитини мають бути сформовані базові якості особистості: довільність, самостійність і відповідальність, креативність, ініціативність, свобода поведінки і безпечність, самосвідомість, самостворення, самооцінка.
Освітній напрям «Дитина в соціумі»
Передбачає формування у дітей навичок соціально визнаної поведінки, вміння орієнтуватись у світі людських взаємин, готовності співпереживати та співчувати іншим. Завдяки спілкуванню з дорослими, як носіями суспільно-історичного досвіду людства, в

дитини з'являються інтерес та вміння розуміти інших, долучатися до спільної діяльності з однолітками та дорослими, об'єднувати з ними свої зусилля для досягнення спільного результату, оцінювати власні можливості, поважати бажання та інтереси інших людей. Взаємодія з іншими людьми є своєрідним видом входження дитини в людський соціум, що вимагає умінь узгоджувати свої інтереси, бажання, дії з іншими членами суспільства.

Освітній напрям «Дитина у природному довкіллі»

Містить доступні дитині дошкільного віку уявлення про природу планети Земля та Всесвіт, розвиток емоційно-ціннісного та відповідального екологічного ставлення до природного довкілля. Природнича освіченість передбачає наявність уявлень дитини про живі організми і природне середовище, багатоманітність явищ природи, причинно-наслідкові зв'язки у природному довкіллі та взаємозв'язок природних умов, рослинного і тваринного світу, позитивний і негативний вплив людської діяльності на стан природи. Ціннісне ставлення дитини до природи виявляється у її природнодоцільній поведінці: виважене ставлення до рослин та тварин; готовність включатись у практичну діяльність, що пов'язана з природою; дотримання правил природокористування.

Освітній напрям «Дитина у світі мистецтва»

Передбачає формування почуття краси в її різних проявах, ціннісного ставлення до змісту предметного світу та світу мистецтва, розвиток творчих здібностей, формування елементарних трудових, технологічних та художньо-продуктивних навичок, самостійності, культури та безпеки праці. Результатом оволодіння дитиною різними видами предметної та художньої діяльності є сформоване емоційно-ціннісне ставлення до процесу та продуктів творчої діяльності, позитивна мотивація досягнень; здатність орієнтуватися в розмаїтті властивостей предметів, розуміти різні способи створення художніх образів, виявляти інтерес до об'єктів, явищ та форм художньо-продуктивної діяльності, а також оволодіння навичками практичної діяльності, культури споживання.

Освітній напрям «Гра дитини»

Передбачає розвиток у дітей творчих здібностей, самостійності, ініціативності, організованості в ігровій діяльності та формування у них стійкого інтересу до пізнання довкілля і реалізації себе в ньому. Гра забезпечує задоволення ігрових уподобань кожної дитини, сприяє виникненню дружніх, партнерських стосунків та ігрових об'єднань за інтересами, спонукає до обміну думками, оцінювання себе й інших, заохочує до імпровізації, висловлювання власних оцінно-етичних суждень.

Освітній напрям «Дитина в сенсорно-пізнавальному просторі»

Передбачає сформованість доступних для дитини дошкільного віку уявлень, еталонів, що відображають ознаки, властивості та відношення предметів і об'єктів довколишнього світу. Показником сформованості цих уявлень є здатність дитини застосовувати отримані знання у практичній діяльності (ігрова, трудова, сенсорно-пізнавальна, математична тощо), оволодіння способами пізнання дійсності, розвиток у неї наочно-дієвого, наочно-образного, словесно-логічного мислення. Сенсорно-пізнавальна освітня лінія спрямована на інтеграцію змісту дошкільної освіти, формування у дітей пошуково-дослідницьких умінь, елементарних математичних уявлень, цілісної картини світу, компетентної поведінки в різних життєвих ситуаціях.

Освітній напрям «Мовлення дитини»

Передбачає засвоєння дитиною культури мовлення та спілкування, елементарних правил користування мовою у різних життєвих ситуаціях. Оволодіння мовою як засобом підвищення і способом специфічно людського спілкування є найвагомішим досягненням дошкільного дитинства. Мова виступає «каналом зв'язку» для одержання інформації з мовних сфер буття, засобом пізнання світу від конкретно-чуттєвого до понятійно-абстрактного мовленнєве виховання забезпечує духовно-емоційний розвиток дитини через органічний зв'язок із національним вихованням. Мовленнєва діяльність дітей дошкільного віку складається із різних видів говоріння та слухання, під час якої формуються мовленнєві вміння і навички. Вивчення української мови в дошкільних навчальних закладах національних спільнот передбачає залучення дітей інших національностей, які є громадянами України, до оволодіння українською мовою як державною на рівні вільного спілкування з іншими дітьми і дорослими, виховання інтересу та позитивного ставлення до української мови.

У дошкільному закладі забезпечується неперервність змісту освітніх напрямків. Виключення з інваріантної частини будь-якого - порушує цілісність розвитку дитини на рівні дошкільної освіти і наступність її в початковій школі.

Наступність в роботі між ланками дошкільної та шкільної освіти (ЗДО № 5 м.Чорноморська та Чорноморської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Чорноморської міської ради Одеської області) відбувається в умовах освітньої реформи «Нова українська школа», що здійснюється Міністерством освіти і науки України. Важливим завданням ЗДО в цьому плані є забезпечення гармонійного розвитку особистості дитини у період передшкільного дитинства та старту шкільного життя — основа подальшого її успіху в умовах безперервної освіти впродовж дорослого життя.

Організація життєдіяльності дітей з урахуванням освітніх напрямків, що включені до інваріантної частини Базового компоненту дає змогу забезпечити належний рівень соціально-особистісного розвитку дітей в тому числі дітей з ООП дошкільного віку в структурі неперервної освіти.

Дотримання змісту, взаємозв'язку та логічної послідовності реалізації освітніх напрямків Базового компоненту забезпечується та відображається у плануванні педагогів закладу.

З метою підвищення якості освітнього процесу у 2025/2026 навчальному році використовуються такі інноваційні педагогічні технології:

Вікові групи, спеціалісти	Інноваційна технологія
Молодші групи для дітей 3-4 років	Музейна педагогіка (Л.Лихвартка) Спадщина Сухомлинського.
Середні групи для дітей 4-5 років	Методика використання схем-моделей для навчання описовим розповідям. Методика Зайцева. Пальчикові ігри (пальчиковий ігротренінг) А.П.Савіної. Кінезіологічні вправи. Інтерактивні технології для соціалізації дітей з ООП

Вікові групи, спеціалісти	Інноваційна технологія
Старші групи для дітей (5-6) років	Мовленнєве зростання дошкільника. Методика використання схем-моделей для навчання описовим розповідям. Методика Зайцева. Інтерактивні технології для соціалізації дітей з ООП
Музичний керівник	Методика Карла Орфа Методика Н.Ветлугіної
Інструктор з фізкультури	Здоров'язберігаючі технології
Вчитель логопед	Мнемотехніка Артикуляційна гімнастика Вправи на розвиток дрібної моторики

3. Форми організації освітнього процесу

Відповідно до Закону України про «Про дошкільну освіту» освітня програма ЗДО визначає мету, завдання освітнього процесу на навчальний рік, а також форми його організації.

З метою підтримання освітнього процесу, досягнення очікуваних результатів навчання (набуття компетентностей) та враховуючи період військового стану у 2025/2026 навчальному році педагогами закладу будуть реалізовуватися такі форми освітнього процесу, як:

- очна (з врахуванням безпекової ситуації)
- дистанційна (для роботи з батьками та консультацій для педагогічного колективу)
- підгруппова
- індивідуальна

В залежності від основних завдань освітніх програм, які використовуються в ЗДО та відповідно до змістовних ліній Базового компоненту дошкільної освіти, пріоритетного (гуманітарного) напрямку у всіх вікових групах зорганізуються такі види занять:

- тематичні;
- комбіновані;
- домінантні;
- сюжетно-рольові;
- інтегровані;
- нетрадиційні.

З метою забезпечення наступності з початковою ланкою освіти поширеним типом занять у поточному навчальному році у всіх вікових групах будуть інтегровані заняття у рамках блочно-тематичної організації освітнього процесу. Види інтегрованих занять:

- соціально-природничої тематики;

- з пріоритетом інтелектуально-мовленнєвих завдань;
- з пріоритетом логіко-математичних завдань;
- заняття художнього циклу.

Планування та організація освітнього процесу здійснюється за режимними моментами з урахуванням напрямків розвитку, які базуються на інтегрованому підході, що забезпечує змістовну цілісність, системність та послідовність, ускладнення та повторення програмного матеріалу.

Тип заняття обирає та уточнює вихователь самостійно, враховуючи конкретні умови роботи, забезпечуючи водночас досягнення конкретних очікуваних результатів, зазначених в освітніх програмах.

Сприятливі умови для засвоєння системи знань, умінь, навичок та формування ціннісного ставлення особистості до світу людей, речей, природи створюються у різних формах організованої педагогом діяльності. Накопичення, закріплення та вдосконалення знань, умінь, навичок відбувається в таких формах організації дитячої життєдіяльності як:

- спостереження;
- бесіди і розмови;
- ігри (дидактичні, сюжетно-рольові, творчі, рухливі, режисерські, розвивальні, народні);
- пошуково-дослідницька діяльність;
- самостійна художня діяльність.

Фізичне виховання дітей передбачає проведення:

- гімнастики;
- руханок;
- занять фізичною культурою;
- рухливих ігор та ігор спортивного характеру;
- фізкультурних хвилинок під час занять;
- фізкультурних пауз між заняттями.

Організація активного відпочинку дітей передбачає проведення:

- днів здоров'я;
- фізкультурних свят та розваг.

Самостійною додатковою організаційною формою освітнього процесу в ЗДО є робота гуртків. Гурткова робота направлена на формування набуття життєво необхідних умінь і навичок сприяння повноцінному та своєчасному розвитку дитини, збагаченню її інтелектуальної, вольової, емоційної, моральної та соціальної сфер.

Вищезазначені форми організації освітнього процесу в ЗДО реалізуються в рамках:

- плану роботи закладу
- режиму роботи дошкільного закладу.

Батьки, педагоги, спрямовують зусилля на своєчасне підтримання досягнень індивідуальної своєрідності неповторного життєвого шляху дитини, забезпечення психолого-педагогічного супроводу розвитку дитини з ООП у дошкільні роки.

4. Система внутрішнього забезпечення якості освіти

Відповідно частини 3 ст. Закону України «Про освіту» у ЗДО сформовано систему внутрішнього забезпечення якості освіти.

У рамках зазначеної системи у 2025/2026 навчальному році будуть здійснені заходи щодо визначення стану забезпечення якості освітнього процесу.

Результати освітньої діяльності педагогів закладу з формування у дітей компетентностей будуть визначатись шляхом проведення моніторингових досліджень. Мета моніторингу — виявлення ступеня відповідності результатів діяльності закладу дошкільної освіти стандартам і вимогам дошкільної освіти.

Завдання моніторингу:

- безперервно спостерігати за динамікою розвитку ЗДО, своєчасно виявляти зміни і ті фактори, які викликають ці зміни;
- здійснювати тактичне і стратегічне прогнозування розвитку найважливіших процесів у дошкільному закладі;
- підвищувати мотивацію співробітників в галузі забезпечення якості освітніх послуг;
- залучати батьківську громадськість в процес поліпшення якості освіти ЗДО

№	Заходи	Мета	Термін виконання
1	Педагогічна діагностика (обстеження) особливості розвитку дітей	Вивчення рівня розвитку дітей за освітніми напрямками	Вересень, травень
		Відстеження результатів освітньої роботи для дітей низького і нижче середнього рівня розвитку	Січень
		Виявлення рівня реалізації завдань програми	травень
		Визначення рівня шкільної зрілості в старшій групі	
2	Проведення підсумкових занять, індивідуальних бесід з дошкільниками	Визначення рівня розвитку дітей, їх обізнаності, визначення проміжних результатів	І раз у квартал
3	Аналіз планів освітньої роботи з дітьми	Виявлення стану виконання державних вимог дошкільної освіти	Щомісяця
4	Анкетування, тестування педагогів, батьків вихованців	Отримання різноманітного матеріалу про необхідні аспекти діяльності педагогів, батьків вихованців	Протягом року

№	Заходи	Мета	Термін виконання
5	Педагогічна діагностика професійної діяльності педагогів	Вивчення рівня професійної діяльності педагогів	Вересень, травень
6	Моніторинг стану захворюваності дітей	Визначення індексу здоров'я дошкільників	1 раз на місяць
7	Моніторинг фізичного розвитку дітей	Виявлення ефективності розвитку фізичних якостей дітей	Вересень, травень
8	Педагогічний аналіз діяльності ЗДО за навчальний рік	Виявлення недоліків та прогнозування вирішення проблем	Травень, серпень

Оцінювання рівня сформованості компетенцій дітей проводиться вихователями, за участю вихователя-методиста, практичного психолога, тричі на рік: перше оцінювання у вересні; друге оцінювання у січні; третє оцінювання у травні.

Діагностування проводиться за освітніми лініями Базового компонента дошкільної освіти. Інструментарій для діагностування розроблено на основі методичного посібника «Моніторинг досягнень дітей дошкільного віку згідно з Базовим компонентом дошкільної освіти»(за новою редакцією) наказ № 33 МОН від 12.01.2021 року .

5. Завдання освітньої програми

5.1. Формування основ соціальної адаптації та життєвої компетентності дитини

Для успішного формування життєвої компетентності дошкільника у ЗДО створені належні умови, а педагоги дотримуються гуманістичних природовідповідальних принципів. Щоб дитина росла компетентною, педагоги враховують таку якість дитини, як самостійність, надають їй можливість проявляти власну самостійність.

У процесі формування життєвої компетентності вихователі надають провідній діяльності дошкільника — грі, що дозволяє дитині проявляти свою активність, найбільш повною мірою реалізувати себе.

У ЗДО системно організовано предметне середовище, яке дає можливість знаходити інформацію, застосовувати здобуті знання, набувати навички. Середовище, наповнене дидактичним матеріалом для самостійної індивідуальної діяльності дітей.

Для формування життєвої компетентності дошкільників використовувати метод проектів.

5.2. Виховання елементів природо-доцільного світогляду, розвиток позитивного емоційно-ціннісного ставлення до довкілля

Компетентнісний підхід відповідно до вікових можливостей дітей визначає зміст освітніх ліній Базового компонента дошкільної освіти. Формування природничо-екологічної компетенції у дітей дошкільного віку передбачено у змісті освітньої лінії «Дитина у природному довіллі».

Еколого-природнича компетентність дошкільника становить конкретні знання про природу, позитивне емоційно-ціннісне ставлення до її компонентів, обізнаність із правилами природокористування та їх дотримання. Три компоненти: інтелектуальний (когнітивний), емоційно-ціннісний та діяльнісно-практичний.

Важливими складовими когнітивного, діяльнісного та ціннісно-мотиваційного компонентів природничо-екологічної компетенції дошкільників є: знання про природне середовище Землі та взаємодії у природному довіллі; усвідомлення себе частиною великого світу; здатність до посильної природоохоронної діяльності; збереження, догляд та захист природного довілля; готовність дотримуватись правил доцільного природокористування, чистоти природного довілля, заощадливого використання природних багатств.

Для формування в дошкільників основ природничо-екологічної компетентності використовують традиційні та нетрадиційні педагогічні технології. Традиційні технології спрямовані на способи реалізації змісту екологічного виховання, що ґрунтуються на використанні класичних форм роботи, методів та прийомів, та сприяють формуванню усвідомлено-відповідального ставлення до природи. Новітні технології екологічного виховання ґрунтуються на сучасних методах формування екологічних уявлень, серед яких метод формування мислеобразів; метод екологічної лабілізації; метод екологічних асоціацій; метод художньої репрезентації природних об'єктів; метод екологічної емпатії; метод екологічної рефлексії; ігровий метод.

5.3. Утвердження емоційно-ціннісного ставлення до практичної та духовної діяльності людини

Результатами освітньої роботи за освітнім напрямом «Дитина у світі мистецтва» є:

- дитина сприймає мистецький твір з позиції краси, вирізняє його як естетичний;
- виявляє себе емоційно сприятливим та естетично чуйним цінителем, слухачем, глядачем, виконавцем; емоційно-ціннісно ставиться до проявів естетичного в житті.

5.4. Розвиток потреби в реалізації власних творчих здібностей

На формування особистості дитини впливає багато чинників, серед яких чільне місце посідає культура й мистецтво. Поступово знайомлячись з культурною спадщиною людства, дитина прилучається до її цінностей, збагачує власний життєвий досвід, має можливість творчо застосовувати набуті знання у притаманних їй видах діяльності. Відповідно, розвивається уява, мислення, комунікативні навички, вміння розуміти іншого тощо.

Музика, художнє слово, образотворче мистецтво, театр стають для дитини джерелом переживання радощів, відкривають дитині мистецтво, забезпечують багатство вражень.

6. Комплексні та парціальні освітні програми

Групи, вік дітей	Комплексна освітня програма	Парціальні освітні програми
Групи дітей <u>молодшого віку</u> діти 3-4 років	Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина»	«Дошкільнятам — освіта для сталого розвитку» (Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун) «Казкова фізкультура». Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (Єфименко М.М.)
Групи дітей <u>середнього віку</u> діти 4-5 років	Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина»	«Дошкільнятам — освіта для сталого розвитку» (Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун); «Казкова фізкультура». Програма з фізичного виховання дітей раннього та дошкільного віку (Єфименко М.М.) «Корекційна робота з розвитку мовлення дітей середнього дошкільного віку із загальним недорозвитком мовлення». Трофименко Л. І.; Комплексна програма соціально-емоційного розвитку та психосоціальної підтримки дітей дошкільного віку «Думай на рівних» від всеукраїнського фонду «Крок за кроком» за підтримки міжнародної неприбуткової організації «THINK EQUAL».
Групи дітей <u>старшого віку</u> діти 5-6 років (та з інклюзивною формою навчання)	Освітня програма для дітей від 2 до 7 років «Дитина»	«Дошкільнятам — освіта для сталого розвитку» (Н. Гавриш, О. Саприкіна, О. Пометун); Програма розвитку дітей дошкільного віку з аутизмом «Розквіт»; «Казкова фізкультура». Програма з фізичного виховання дітей дошкільного віку (Єфименко М.М.); «Моя країна - Україна». Програма з патріотичного виховання для дітей старшого дошкільного віку; (Н. Гавриш, О. Косенчук, Т. Піроженко) Комплексна програма соціально-емоційного розвитку та психосоціальної підтримки дітей дошкільного віку «Думай на рівних» від всеукраїнського фонду «Крок за кроком» за підтримки міжнародної неприбуткової організації «THINK EQUAL».

Варіативна складова змісту дошкільної освіти визначається дошкільним закладом з урахуванням індивідуальних освітніх запитів дітей та побажань батьків і реалізується через роботу гуртків.